

Hazırlayan: Uz. Dr. Haluk Çağlayaner

Dergimizin bu bölümünde ilginizi çeken yeni ve eski kitapları tanıtmayı amaçlıyoruz. Güncel bilgilere ulaşabilmek için yeni kitaplar, hızla artan yeni bilgileri nasıl değerlendireceğimize karar verebilmek için eski kitaplar... Dergimizin bütünü gibi bu bölümle de ilgili dilek ve eleştirilerinizi bekliyoruz.

İstibdat -Meşrutiyet-Cumhuriyet Devirlerinde 80 Yıllık Hatıralarım

Operatör Dr.Cemil Topuzlu
İkinci Baskıyı Yayınlayanlar: Prof.Dr.Hüsrev Hatemi,
Prof.Dr.Aykut Kazancıgil
1982 İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları XXIX + 231 s.

1951 yılında ilk baskısı yapılan kitap 1982'de sayın Hatemi ve sayın Kazancıgil tarafından bir giriş yazısı, ekler ve 6 sayfalık bir endekisle zenginleştirildi. 1995 yılında Arma Yayınları kitabı üçüncü kere bastı.

Cemil Paşa (1866-1958) bizdeki modern cerrahinin kurucusu, tıp eğitimine yenilikler getirmiş, Tıp Fakültesi Dekanlığı, İstanbul Belediye Başkanlığı yapmış büyük bir Türk hekimi.

Yakın tarihimizle ilgili çok değerli bir kaynak oluşturan kitaptaki konular birbirinden ilginç:

Geçen yüzyılın son çeyreğinde İstanbul halkının ve saray çevresinin yaşantısı, dönemin tıp eğitimi ve uygulaması, 1909'daki ilk Tıp Fakültesi Reformu, Cemil Paşanın Haydarpaşadaki Tıp Fakültesinin Rumeliye nakline karşı mücadelesi, Paşanın Hürriyet ve İtilaf eğilimli siyaset hayatı, nihayet başarılı ve renkli belediye başkanlığı dönemleri ve Türkiye'de modern cerrahinin kurucusu olarak Cemil Paşa...

Kitabın giriş bölümünde Cemil Paşanın imzasını attığı birçok "ilk"i görüyoruz; ülkemizdeki ilk narkoz sonuçları, ilk radyoterapi sonuçları, ilk beyin ameliyatı, ilk kalp masajı, bütün dünyanın ilgisini çeken arter yaralanmalarındaki Cemil Paşa sütür tekniği, ilk Wertheim ameliyatı, ilk piloroplasti, ilk skapulo-torasik amputasyon, Cemil pensi v.d.

"İlk Şehreminliğim" (s.86) "İkinci Şehreminliğim" (s.160) "Yurdumuzda Modern Cerrahlık Nasıl Kuruldu" (s.202) bölümleri kitabı aile hekimliği açısından da ilginç kıyor.

İlk Şehreminliğim bölümü başlı başına bir yazı konusu olacak kadar zengin. Paşanın yiyecek içecek satan dükkanlara nasıl camekan zorunluluğu getirdiğini, ekmeğin hamurunun ayakla yoğurulmasını, tavukların ve kasaplık hayvanların dükkanlarda kesilmesini nasıl engellediğini (s.88) v.d... öğreniyoruz. Büyük mesleki otoritesine rağmen Paşa bunları hekim olarak değil, belediye başkanı olarak başarabiliyor. Kişiye yönelik koruyucu ve tedavi edici hizmetlerle çevreyi sağlığa elverişli kılmanın birbiriyle ilgili fakat farklı uğraşlar olduğu bir kez daha görülüyor.

Yurdumuzda modern cerrahinin kuruluşunu anlatan bölüm ise yeni bir dalın kuruluşunda karşılaşılan güçlükleri, yeniliklerin nasıl zaman içinde ve sancılı bir süreç sonunda kabul edildiğini göstermesi bakımından öğretici.

Anne ve Çocuk Sağlığında Öncelikler

Düzenleyen: Prof.Dr.Olcay Neyzi
Yazarlar: Doç.Dr.Ayşe Bulut, Prof.Dr.Gülbin Gökçay,
Prof.Dr.Olcay Neyzi, Prof.Dr.Nedret Uzel
1994 Nobel Tıp Kitabevleri 268 s.

1990 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre Türkiye nüfusunun %10.54'ünü 0-4 yaş çocukları, %24.42'ini 5-41'ini 5-14 yaş çocukları, %20.60'ını 15-39 yaşlarındaki kadınlar meydana getiriyor. Bir başka deyişle doğurganlık çağındaki kadınlar ve çocuklar toplam nüfusun %55.55'ini oluşturuyorlar (DİE İstatistik Yıllığı 1994).

Bu dağılım birinci basamak sağlık hizmetlerindeki önceliğin ana çocuk sağlığında olacağını açıkça gösteriyor. Bu nedenle kütüphanemizin öncelikleri arasında da ilk sırayı sayın Neyzi ve arkadaşlarının kitabı alıyor. Kitabın "stratejik önemi ele alınır alınmaz anlaşılıyor; zaten sağlık dergilerinde iki kez tanıtılmış; Hekim Forumu Ekim 1994 "Mutlaka Bilinmesi Gerekenler"; Doç. Dr. Melih Bulut, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi Ocak 1996 "Sizin için Okuduk".

DSÖ ve UNICEF'in geliştirmekte olan ülkelerde anne ve çocuk ölümlerini azaltma ve sağlık düzeyini yükseltme hedefleri doğrultusunda hazırlanan kitap doğum öncesi bakım, doğum, sık doğumların önlenmesi, yenidoğanın bakımı, büyüme, gelişme, beslenme, aşılar, toplumda çocukların izlenmesi, çocuklarda akut solunum yolu enfeksiyonları ve ishaller hastalıklar bölümlerinden oluşuyor.

En can alıcı ana çocuk sağlığı sorunlarını ele alan kitap konuları hastalara/hasta yakınlarına anlatılması gerektiği gibi; hekim olmayanların da anlayabilecekleri bir dille anlatıyor.

Kitabın aile hekimliği açısından önemi de burada. Özellikle okunması gereken "genel bilgiler" bölümünde söylenildiği gibi ancak "bir ekip" tarafından gerçekleştirilebilecek olan birinci basamak sağlık hizmetleri "sevk zincirinin iyi işlemesine bağlıdır", "sağlık eğitimini" ve "sağlık danışmanlığını" da kapsmalıdır. Kitap, etkili birinci basamak sağlık hizmeti için mükemmel bir rehber.